

2025/26

VETENSKAP & POLITIK

Vetenskapsbarometern 2025/26 – rapport 2025:4

ISSN: 1653-6843

ISBN: 978-91-89039-32-2

Utgivare: Vetenskap & Allmänhet

Grev Turegatan 14, 114 46 Stockholm

E-post: info@vetenskapallmanhet.se

Webbplats: www.vetenskapallmanhet.se

Facebook/Instagram/LinkedIn/TikTok/Bluesky: [vetenskapallm](#)

Youtube: [vetenskapallmanhet](#)

Författare: Åsa Johansson Palmkvist, David Borgström,

Ulrika Björkstén, Kjell Bolmgren

Fotografier: Thomas Carlgren, Kreativum Science Center, Vetenskap & Allmänhet

Grafisk form: Pelle Isaksson

Mer information om undersökningen finns på www.vetenskapallmanhet.se

Rapporten får gärna citeras med angivande av Vetenskap & Allmänhet som källa.

I den årliga Vetenskapsbarometern (som tidigare hette VA-barometern) undersöker Vetenskap & Allmänhet sedan 2002 allmänhetens syn på vetenskap och forskare. Det mest utmärkande resultatet är att i Sverige ligger förtroendet för såväl forskning som universitetsforskare stabilt mycket högt. I årets barometer ser vi återigen högt förtroende för forskning och forskare i alla åldersgrupper. Förra årets nedgång hos den yngsta åldersgruppen (16–29 år) tycks alltså ha varit en tillfällig avvikelse.

Vetenskapens starka ställning hos den svenska allmänheten syns också i andra svar. För andra året i rad har vi i barometern lagt särskild tonvikt vid förhållandet mellan vetenskap och politik. En tydlig slutsats är att människor tycker att vetenskaplig evidens är viktig för politiska beslut. En stor majoritet anser att forskare ska uttrycka åsikter i politiska frågor som rör deras forskning. Förtroendet för forskning och universitetsforskare är högt i alla grupper, men vissa skillnader syns mellan de två nuvarande partiblockens sympatisörer. Bland Tidöväjlare är det betydligt fler som uttrycker *ganska* stort förtroende

för universitetsforskare än som säger sig ha *mycket* stort förtroende. Bland oppositionspartiernas sympatisörer är det tvärtom: en majoritet svarar att de har *mycket* stort förtroende för universitetsforskare, och betydligt färre att de har *ganska* stort förtroende.

Tilliten till forskares uttalanden är inom alla områden större bland oppositionsväljare än bland Tidöväljare, men särskilt tydlig är skillnaden när det gäller forskares uttalanden om vissa samhällsvetenskapligt inriktade frågor. Tilliten till forskares uttalanden inom naturvetenskap och teknik är högre i båda väljarlägren.

Trots det fortsatt höga förtroendet för forskning och forskare har dock ett trendbrott skett de senaste åren. I såväl årets som förra årets mätning svarar avsevärt färre än tidigare att de tror att den tekniska utvecklingen kommer att leda till ett bättre samhälle på sikt. Under pandemiåren 2020–2022 svarade upp emot 70 procent att de trodde att den tekniska utvecklingen skulle göra livet bättre. Förra året hade andelen rasat till drygt 50 procent och i årets mätning ligger teknikoptimismen kvar på samma lägre nivå.

Ulrika Björkstén, generalsekreterare
Vetenskap & Allmänhet

OM VETENSKAPSBAROMETERN

Den svenska Vetenskapsbarometern har genomförts varje år sedan 2002. Undersökningen görs genom telefonintervjuer med ett slumpmässigt och stratifierat urval, cirka 1 000 personer (i år 1 014), av den svenska befolkningen i åldern 16–74 år. Svarsfrekvensen har sjunkit över tid sedan mätningarna påbörjades och var i årets undersökning 36 procent. De svarande är representativa utifrån variablerna kön, ålder och typ av boendekommun. Viktning har sedan 2014 använts för att uppnå representativitet även gällande utbildningsnivå.

Årets frågor är desamma som för föregående års barometer, bland annat för att kunna följa hur allmänhetens inställning till frågor kopplat till forskning och politik utvecklas inför valåret 2026. De jämförelser som lyfts fram i texten är statistiskt signifikanta. Svarsfördelningarna har avrundats till hela procent. Sammanslagna resultat kan därför avvika från enskilda svarsfördelningar. Intervjuerna görs i augusti–oktober (i år 11 augusti–28 september) och är avslutade innan årets Nobelpristagare tillkännages, med tanke på prisets mediala uppmärksamhet. Sedan 2012 görs intervjuerna av Exquiro Market Research.

Frågorna finns att ladda ner på www.vetenskapallmanhet.se

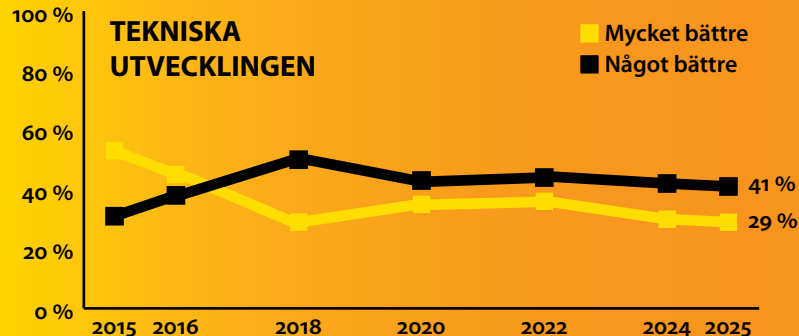
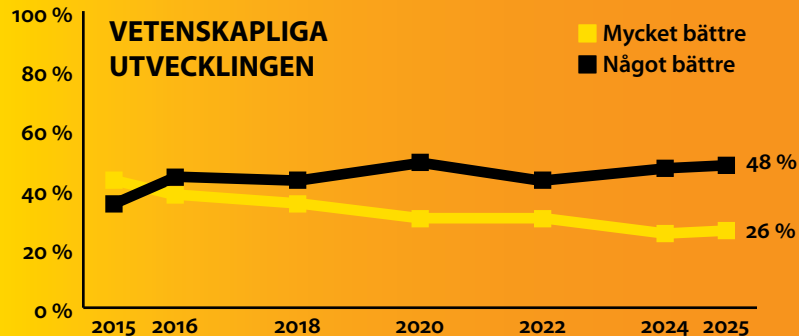
VETENSKAP ANSEES GÖRA LIVET BÄTTRE

Närmare tre fjärdedelar av svenskarna (74 procent) tycker att den vetenskapliga utvecklingen har gjort livet *något* eller *mycket* bättre. Motsvarande andel för den tekniska utvecklingen är nästan lika stor (71 procent).

Det senaste decenniet har vi dock sett en tydlig trend mot en mer återhållsam syn på den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Fler svarar nu att utvecklingen gjort livet *något* bättre, medan det för tio år sedan var vanligare att svara *mycket* bättre.

Figurerna visar andelen som anser att den vetenskapliga/tekniska utvecklingen de senaste 10–20 åren har gjort livet något respektive mycket bättre. Femgradig skala: mycket sämre, något sämre, varken bättre eller sämre, något bättre, mycket bättre.

ANTAL SVARANDE: 1 011 (2015) | 1 023 (2016) | 1 053 (2018) | 1 018 (2020) | 1 009 (2022)
1 009 (2024) | 1 014 (2025)

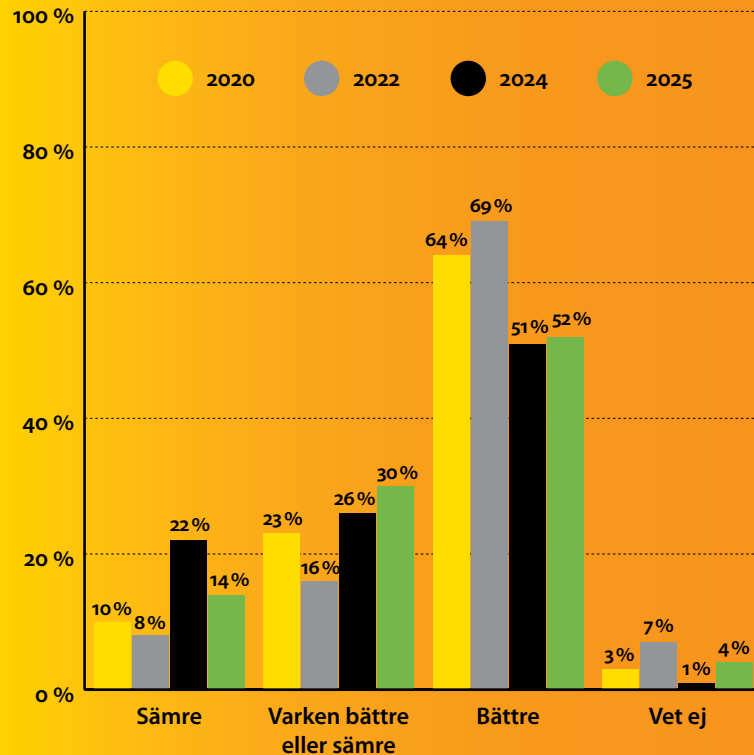

...MEN MINSKANDE TEKNIKOPTIMISM

En mer försiktig tilltro till teknikens positiva inverkan på ens liv syns också i svaren gällande den kommande teknikutvecklingen. Visserligen tror färre att teknikutvecklingen kommer att göra livet sämre (andelen har minskat från 22 till 14 procent). Och drygt hälften av svenskarna (52 procent) tror fortfarande att teknikutvecklingen kommer att göra livet bättre. Likväl visar de senaste två årens mätningar att framtidsoptimismen sjunkit betydligt (2022 svarade 69 procent positivt).

Figuren visar andelen som tror att den tekniska utvecklingen de kommande 10–20 åren kommer att göra livet bättre eller sämre. Bättre avser uppfattningen något och mycket bättre. Sämre avser något och mycket sämre. Femgradig skala: mycket sämre, något sämre, varken bättre eller sämre, något bättre, mycket bättre.

ANTAL SVARANDE: 1 018 (2020) | 009 (2022) | 009 (2024) | 1014 (2025)

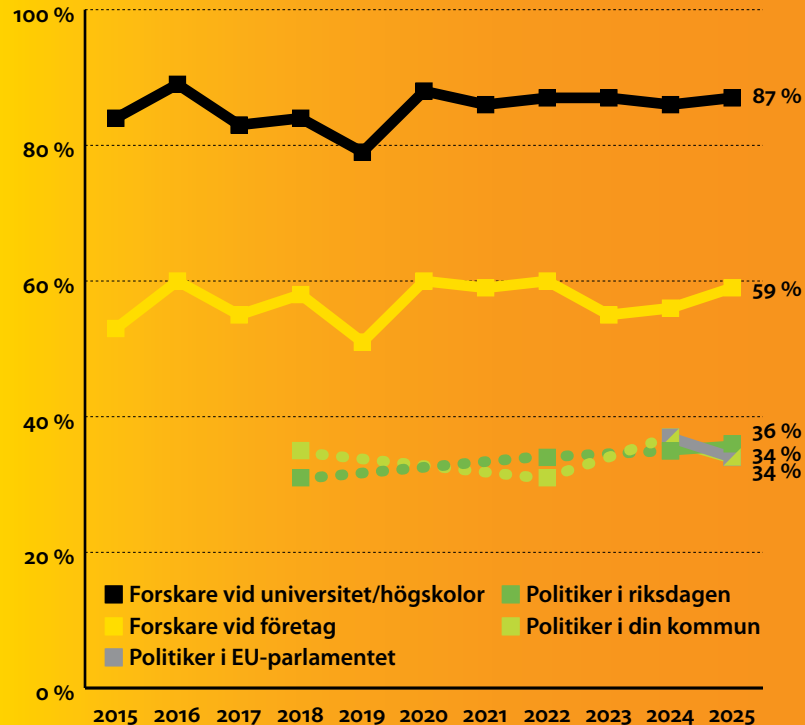

STORT FÖRTROENDE FÖR FORSKARE

Svenskarnas förtroende för forskare är fortsatt stort. Närmare nio av tio (87 procent) anger att de har stort förtroende för forskare vid universitet och högskolor. Motsvarande andel för forskare vid företag är dock betydligt lägre (59 procent), men likväl högre än för politiker i ens kommun (34 procent), riksdagen (36 procent) och EU-parlamentet (34 procent).

Figuren visar andelen personer som uppgett att de har stort förtroende för ... Stort förtroende avser uppfattningen ganska och mycket stort förtroende. Fyrgradig skala: mycket litet, ganska litet, ganska stort, mycket stort.

ANTAL SVARANDE: I 011 (2015) I 023 (2016) I 021 (2017) I 053 (2018) I 021 (2019) I 018 (2020) I 016 (2021) I 009 (2022) I 017 (2023) I 009 (2024) I 014 (2025)

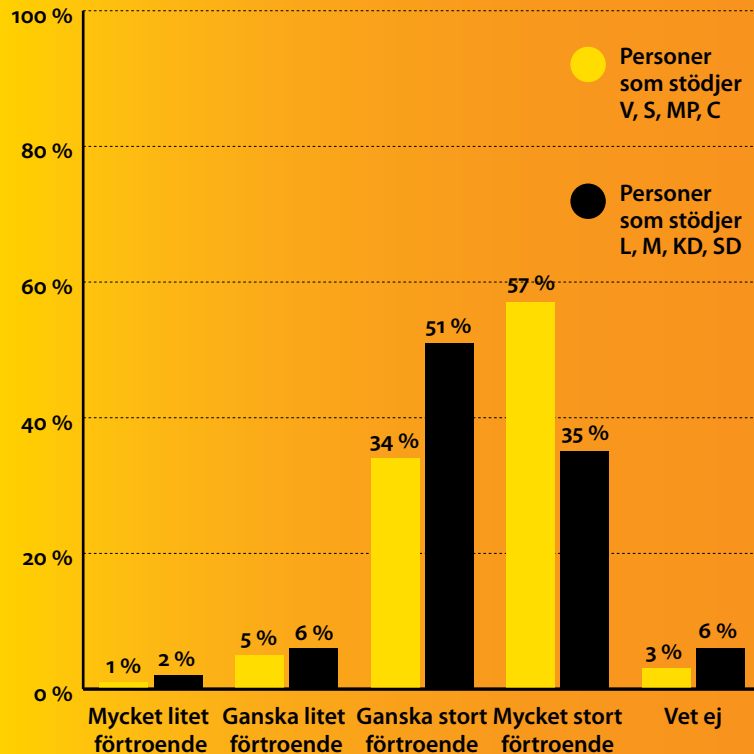
... OCH STÖRRE BLAND OPPOSITIONSVÄLJARE

I årets mätning syns en tydlig skillnad mellan partiblocken när det gäller andelen som uppger att de har *ganska* respektive *mycket* stort förtroende för forskare vid universitet och högskolor. Fler personer som stödjer ett oppositionsparti (V, S, MP, C) än som stödjer ett Tidöparti (L, M, KD, SD) har *mycket* stort förtroende (57 respektive 35 procent). Tidöväjlare uppger tvärtom i högre grad än oppositionsväljare att de har *ganska* stort förtroende (51 respektive 34 procent).

Till skillnad från förra året syns dock inga statistiskt säkra skillnader mellan oppositionens och Tidöpartiernas väljare vad gäller grupperade resultat (*ganska* och *mycket* stort förtroende sammantaget).

Figuren visar hur de som uppger att de skulle rösta på ett oppositionsparti respektive Tidöparti svarar på frågan: **Vilket förtroende har du för forskare vid universitet och högskolor?** Fyrgradig skala: *mycket litet, ganska litet, ganska stort, mycket stort*.

ANTAL SVARANDE: 344 (PERSONER SOM STÖDJER V, S, MP, C) 214 (PERSONER SOM STÖDJER L, M, KD, SD)

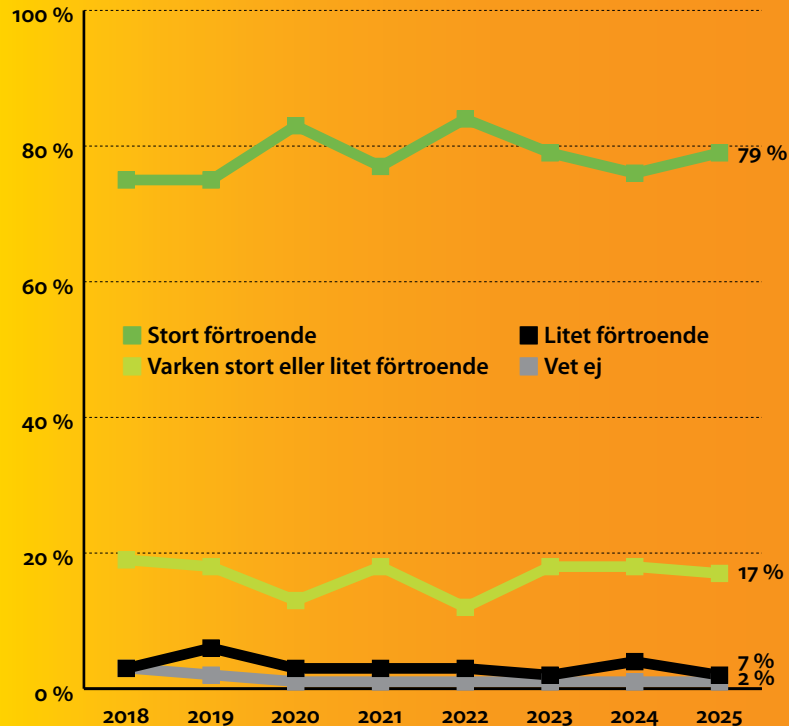
HÖG TILLIT TILL FORSKNING

Även förtroendet för forskning som sådan ligger stabilt på en hög nivå. Andelen unga (16–29 år) med stort förtroende är i år 80 procent. Det är samma nivå som tidigare år, bortsett från förra årets nedgång. Den minskningen verkar ha varit tillfällig, och kan vara en följd av en liten urvalsgrupp.

Som i tidigare mätningar anger personer med högskoleutbildning i något högre grad än de som saknar högskoleutbildning att de har stort förtroende för forskning (85 jämfört med 75 procent).

*Figuren visar svaren på frågan: **Vilket förtroende har du för forskning generellt?** Stort förtroende avser svaren ganska och mycket stort förtroende. Litet avser svaren ganska och mycket litet. Femgradig skala: mycket litet, ganska litet, varken stort eller litet, ganska stort, mycket stort.*

ANTAL SVARANDE: 1 053 (2018) | 1 021 (2019) | 1 018 (2020) | 1 016 (2021) | 1 009 (2022) | 1 017 (2023) | 1 009 (2024) | 1 014 (2025)

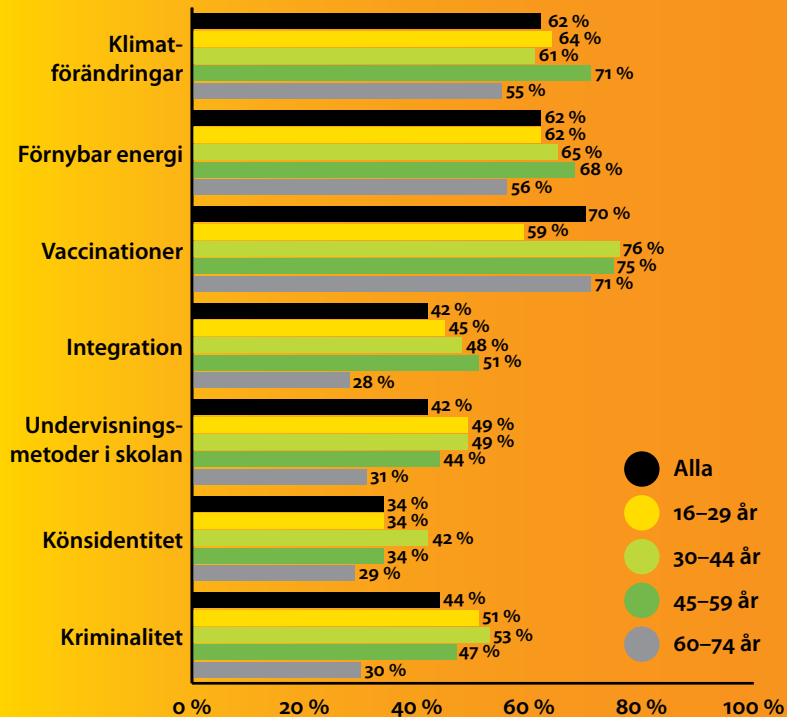
STÖRST FÖRTROENDE FÖR NATURVETARE

Svenskar har större förtroende för forskares uttalanden i frågor som förknippas med naturvetenskap, medicin och teknik (vaccinationer, förnybar energi och klimatförändringar) än i frågor som kopplas till samhällsvetenskap (undervisningsmetoder, kriminalitet, integration och könsidentitet).

Mest påtaglig är skillnaden i åldersgruppen 60–74 år. Där har omkring dubbelt så många stort förtroende för forskaruttalanden om vaccinationer, förnybar energi och klimatförändringar som för uttalanden om undervisningsmetoder, kriminalitet, integration och könsidentitet.

Figuren visar andelen som uppger att de har stort förtroende för universitetsforskarens uttalanden inom ... Stort förtroende avser svaren ganska och mycket stort förtroende. Femgradig skala: mycket litet, ganska litet, varken stort eller litet, ganska stort, mycket stort.

ANTAL SVARANDE: 1 014 (ALLA) 252 (16–29 ÅR) 261 (30–44 ÅR) 264 (45–59 ÅR) 237 (60–74 ÅR)

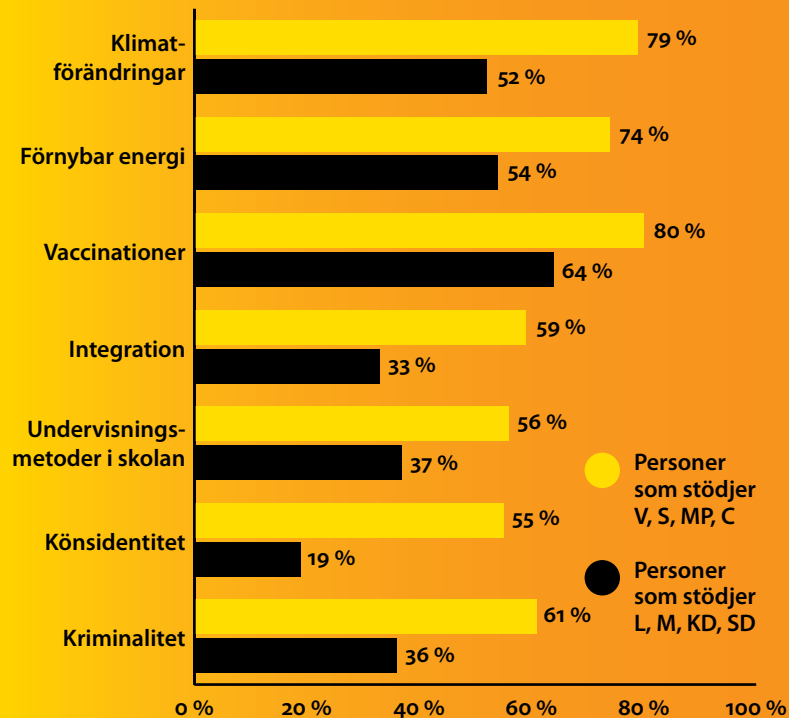
STÖRRE TILLIT BLAND OPPOSITIONSVÄLJARE

Tilliten till forskares uttalanden i olika samhällsfrågor skiljer sig åt mellan oppositionsväljare (V, S, MP, C) och de som stödjer ett Tidöparti (L, M, KD, SD).

Störst skillnad syns i frågor om könsidentitet. Där uppger oppositionsväljare i nästan tre gånger så hög grad som Tidöväjlare att de har stort förtroende för forskares uttalanden (55 respektive 19 procent). Även i frågor om integration är skillnaden betydlig (59 respektive 33 procent).

Figuren visar andelen av dem som stödjer ett oppositionsparti respektive Tidöparti som svarar att de har stort förtroende för universitetsforskares uttalanden inom ... Stort förtroende avser svaren ganska och mycket stort förtroende. Femgradig skala: mycket litet, ganska litet, varken stort eller litet, ganska stort, mycket stort.

ANTAL SVARANDE: 344 (PERSONER SOM STÖDJER V, S, MP, C) 214 (PERSONER SOM STÖDJER L, M, KD, SD)

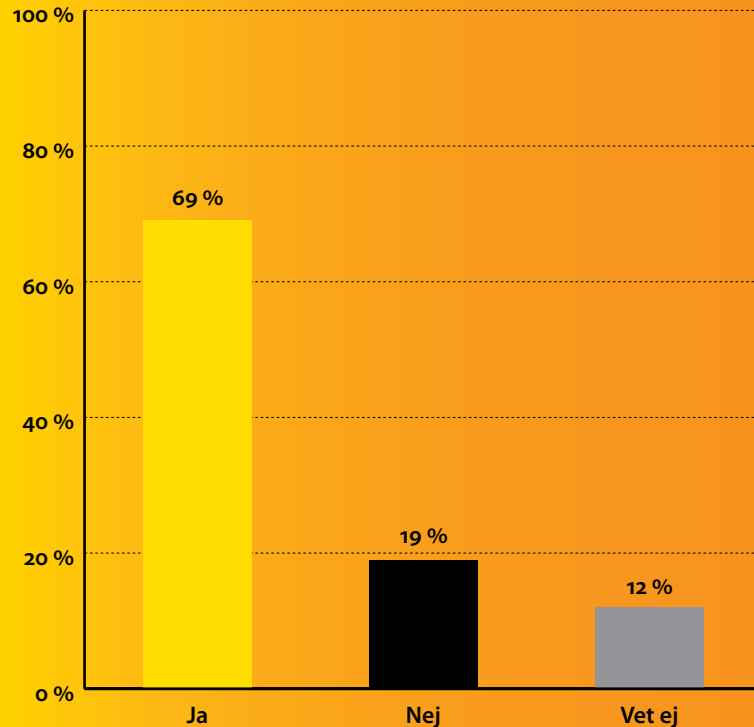

FORSKARES ÅSIKTER ANSES FÖRBÄTTRA

En stor majoritet (69 procent) tycker att forskare bör uttrycka sina åsikter i politiska frågor som rör deras forskning. Denna hållning är vanligare bland oppositionsväljare än Tidöväljare (80 respektive 69 procent). Inga statistiskt säkra skillnader syns dock avseende kön, ålder eller inkomst. Över hälften av dem som tycker att forskare ska uttrycka sina åsikter motiverar det med att det leder till en bättre politik. Ett fåtal hänvisar till att forskare, precis som alla andra, har en demokratisk rätt att uttrycka sina åsikter. Enstaka personer anser att det hjälper allmänheten att bedöma forskningens pålitlighet. Bland dem som tycker att forskare inte ska uttrycka sina åsikter hänvisar nästan hälften till att forskning ska vara objektiv och neutral. Många, särskilt i nej-gruppen, motiverar inte sitt svar.

*Figuren visar svaren på frågan: **Tycker du att forskare bör uttrycka sina åsikter i politiska frågor som rör deras forskning?***

ANTAL SVARANDE: 1 014

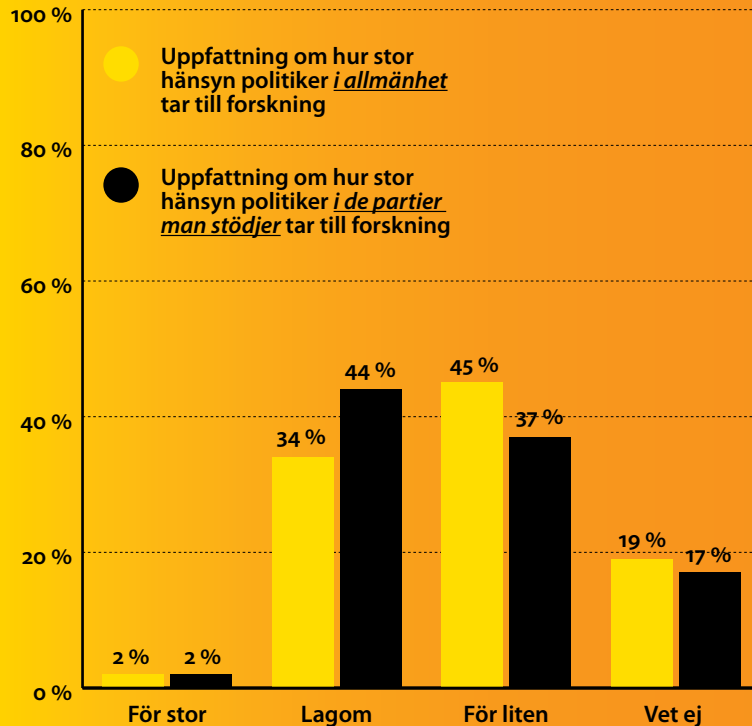

EGNA PARTIET ANSEES MER EVIDENSBASERAT

Nära hälften (44 procent) tycker att politiker i partier de själva sympatiserar med tar lagom stor hänsyn till forskningsresultat. Samtidigt anser ungefär lika många att politiker i allmänhet tar för liten hänsyn till forskning (45 procent). Endast ett fåtal tycker att politiker tar för stor hänsyn till forskning (2 procent).

*Figuren visar svaren på frågorna: **Tycker du att svenska politiker i ... allmänhet ... de partier du sympatiserar med ... tar för liten, lagom eller för stor hänsyn till forskningsresultat i sina åsikter och ståndpunkter?***

ANTAL SVARANDE: 1 014

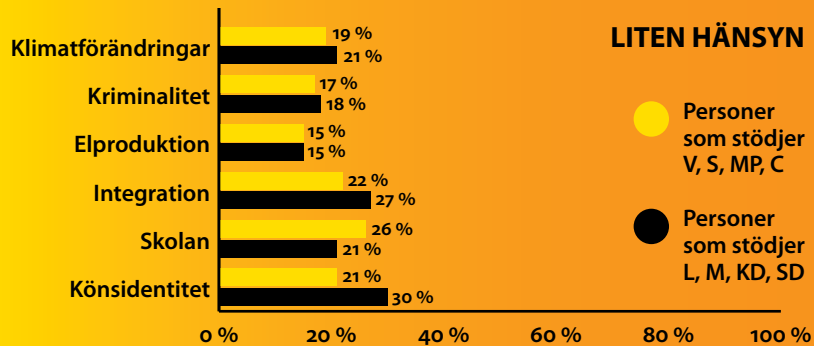
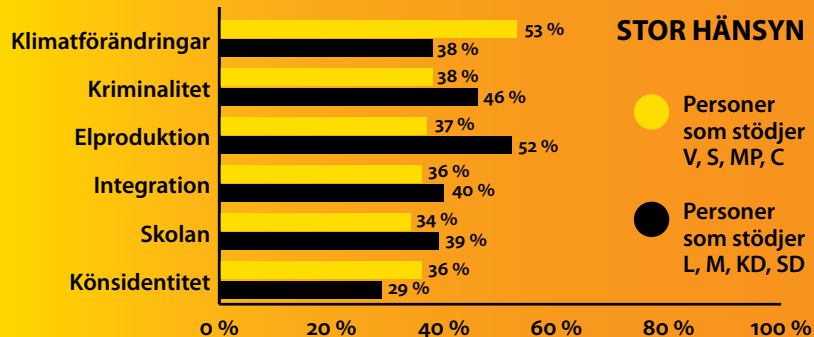

... SÄRSKILT OM EL OCH KLIMATET

Fler som stödjer Tidöpartier (L, M, KD, SD) än oppositionspartier (V, S, MP, C) tycker att politiker i partier de själva sympatiserar med tar stor hänsyn till forskning när de uttalar sig om elproduktion. För klimatförändringar är mönstret omvänt; inom det området anser oppositionsväljare i högre grad än Tidöväljare att partierna de stödjer tar stor hänsyn till forskning.

Figuren visar andelen som uppger att de skulle röstat på ett Tidöparti respektive oppositionsparti som anser att politiker i partier de sympatiserar med tar stor respektive liten hänsyn till forskning när de uttalar sig om ... Stor hänsyn avser ganska och mycket stor hänsyn. Liten avser ganska och mycket liten. Femgradig skala: mycket liten, ganska liten, varken stor eller liten, ganska stor, mycket stor.

ANTAL SVARANDE: 344 (PERSONER SOM STÖDJER V, S, MP, C) 214 (PERSONER SOM STÖDJER L, M, KD, SD)

Vetenskap & Allmänhet främjar dialog och öppenhet mellan forskare och allmänhet. Föreningen arbetar för att åstadkomma samtal i nya former om forskning.

Genom opinionsundersökningar och studier utvecklar Vetenskap & Allmänhet också ny kunskap om samspelet mellan forskning och samhälle.

Ett 100-tal organisationer är medlemmar i Vetenskap & Allmänhet. Här ingår bland annat myndigheter, företag och föreningar.

Vetenskap & Allmänhet

PUBLIC & SCIENCE SWEDEN

Läs mer på www.vetenskapallmanhet.se